

Foto: Finn Frandsen - artikel af Jens Bostrup

Vestager: Kinas brug af kunstig intelligens er stærkt inspirerende, men vi skal bruge den anderledes

Danmarks EU-kommissær, der har ansvar for digitalisering, lægger op til, at alvorligt misbrug af kunstig intelligens skal være strafbart.

Opgaven virker nærmest umulig. Margrethe Vestager skal regulere den kunstige intelligens, som de fleste forventer vil vende op ned på alting. Men ingen ved, hvordan revolutionen udspiller sig, endsige hvor den ender.

»Det eneste, vi kan være sikre på, er, at den teknologiske revolution kommer under alle omstændigheder. Og de teknologier, der udvikles i øjeblikket, har helt anderledes vidtrækkende konsekvenser end de tidligere teknologiske revolutioner. Vi kan virkeliggøre ting, der ikke har været mulige før«, siger Vestager, der ud over at fortsætte som konkurrencekommissær nu også er blevet ledende næstformand i kommissionen med ansvar for digitaliseringen af Europa.

Hun har fået til opgave at levere et forslag til, hvordan den kunstige intelligens skal reguleres inden for de første 100 dage af den nye kommissions levetid. Men det bliver ikke nogen fiks og færdig-plan. I første omgang bliver det en hvidbog, der opstiller nogle brede principper og retningslinjer og lægger op til debat.

Margrethe Vestager erklærer sig stærkt inspireret af Kina, der har satset massivt på kunstig intelligens og på flere fronter er blevet førende.

»I mange år har det været et kinesisk ideal at få fuld kontrol med befolkningen. Men det er en stor opgave, hvis man skal gøre det analogt. Den ene skal holde øje med den anden, sende rapporter ind med frimærker på, som en hær af embedsmænd skal holde styr på ... det bliver for svært. Med digitale teknologier er det et helt andet game. De bruger pointsystemer, ansigtsgenkendelse og meget andet for at finde ud af, hvad folk laver, og hvad de tænker. Det er virkelig inspirerende«, siger Margrethe Vestager.

Læs også: Kunstig intelligens viser enorm træfsikkerhed i Kinas jagt på muslimer

Det er ikke Kinas brug af kunstig intelligens, der inspirerer hende. »Jeg synes, vi skal overlade det til kineserne at være kinesere. Det er de meget bedre til, end vi andre er«, som hun siger.

Men kineserne har vist, hvilke enorme muligheder der ligger i teknologien. »Vi kan bruge den til at løse vigtige opgaver, der har været alt for tunge i den analoge verden: Lige adgang til sundhed, lige adgang til livslang uddannelse på alle niveauer, et samfund uden forurening, uden trafikpropper, og hvor vi bekæmper klimaforandringer for alvor«, siger hun.

Men, som eksemplet med Kina viser, vil teknologien ikke nødvendigvis kun blive brugt i det godes tjeneste. Ansigtsgenkendelse kan misbruges til masseovervågning.

De amerikanske teknologier er blevet rasende upopulære, fordi de diskriminerer kvinder og etniske minoriteter. I nogle tilfælde, fordi maskinerne er blevet fodret og trænet af de hvide mænd, der har skabt dem. I andre, fordi deres data afspejler de fordomme og den forskelsbehandling, der allerede findes i samfundet.

Men det er ikke alt sammen lige alvorligt, understreger Margrethe Vestager.

Begrænsninger koster

»Min musiktjeneste har udviklet en forkærlighed for jazz fra 50'erne, men det kan jeg godt leve med. Når jeg bliver træt af det, går jeg selv ind og sætter noget andet på. Men hvis det gælder ansættelser og udvælgelse af studerende til ph.d.-programmer, så skal vi måske tage det mere alvorligt. Og hvis det gælder liv og død, står vi måske i en helt tredje situation«, siger Vestager og lægger op til differentierede sanktioner, der kan gå lige fra absolut let påvirkning til egentlige forpligtelser med håndhævelse og strafammer.

»Jo tættere vi kommer på spørgsmål om liv og død, jo vigtigere er det, at vi har en lovgivning«, siger hun.

Et andet centralt spørgsmål er, hvor kloge og gode vi vil gøre maskinerne. Margrethe Vestager nævner det danske register over brugen af receptpligtig medicin som en 'guldgrube' for virksomheder og forskere, der vil forbedre medicinen. De kan se, hvordan den bliver brugt i praksis, hvor store doser og hvor ofte. Det kan sammenlignes med, hvordan det går med patienten, og kunstig intelligens kan finde mønstre og sammenhænge, som ingen før har opdaget.

Læs også: Danmark skal erobre førertrøjen inden for kunstig intelligens

Men i Europa får virksomhederne kun adgang til anonymiserede og begrænsede data. Hvis maskinen også vidste, hvor vi bor, og hvordan vi lever, og havde adgang til vores sociale netværk, ville den kunne blive endnu klogere på, hvorfor medicinen virker på nogle patienter, men ikke på andre.

»Selvfølgelig har det en konsekvens at sætte en begrænsning ned. Det skal vi se på med helt åbne øjne. Men det gælder også en lang række andre af livets forhold. Det har også konsekvenser, at vi har et retssystem, hvor der skal en dommerkendelse til at gennemsnøge vores lejlighed. Det sætter en grænse for, hvordan politiet kan tilgå opklaringen. Alle begrænsninger har en konsekvens«, siger Margrethe Vestager.

Og i dette tilfælde, at vi får et ringere sundhedsvæsen, fordi du vil beskytte vores sundhedsdata ...

»Det kommer an på, hvad du opfatter som et godt sundhedsvæsen. For mig er det også en kvalitet i sundhedsvæsenet, at vi bevarer en respekt, en urørlighedszone, omkring nogle ting, vi som samfund har besluttet tilhører den enkelte, og som det er op til den enkelte at stille til rådighed. Det er interessant i den sammenhæng, at danskerne i meget vid udstrækning er villige til at stille op til forskningsmæssige formål – også med meget personlige ting«, siger Margrethe Vestager.

Kvindefjendsk snerydning

Vestager nævner selv et konkret eksempel på, hvordan tingene kan hænge helt anderledes sammen, end man umiddelbart forestiller sig. Det stammer fra en svensk kommune, der besluttede at gå alle kommunens serviceydelser igennem i jagten på kønsdiskriminerende praksisser. Da det kom til snerydning, sagde nogle af de ansvarlige embedsmænd stop. Der kan for pokker ikke været noget diskriminerende i at rydde vejene for sne, sagde de til hinanden over frokostbordet.

Men nabobordet tog udfordringen og påviste, at de tog fejl. Først bliver vejene ryddet, derefter cykelstierne og til slut fortovene. Men i praksis er det kvinderne, der er først ude ad døren og går eller cykler deres poder til daginstitutionen. Og de falder og brækker anklerne, når det er glat; det er meget farligere, end hvis der er sne på vejen.

»Så da kommunen vendte om på rækkefølgen og tog fortove og cykelstier først, faldt antallet af brækkede ankler, og det kunne aflæses direkte på sundhedsudgifterne. Her var det dog den menneskelige intelligens, der opdagede sammenhængen«, siger Margrethe Vestager.

Beskyttelsen af data og privatliv i Europa gør vores maskiner dummere. Det stiller os vel også svagere i konkurrencen med Kina og USA?

»Kun hvis du forudsætter, at al innovation er af det gode, at vi bare skal tage det hele uden at tage stilling. Det sker ikke i nogen andre sammenhænge. Vi sætter også begrænsninger på brugen af pesticider i landbruget vel vidende, at det på kort sigt kan skade udbyttet. Danske landmænd kan måske se misundeligt på en amerikansk sojafarmer. Men vi gør det med velberåd hu, fordi det er sådan, vi gerne vil have, at Europa skal være. Vi vil gerne have biodiversitet og rent grundvand, som vi uden videre kan drikke af«, siger Margrethe Vestager.

Sammenligningen med den kendte og analoge verden er et gennemgående træk i kommissærens tænkning. Hun accepterer ikke de amerikanske techvirksomheders præmis, at cyberspace er en ny verden, der skal holdes fri for regeringers regulering.

»Vi er faktisk gode til at blive ved med at genfortolke det europæiske værdisæt. Hele tiden tage det op til overvejelse og spørge, hvad det betyder, når teknologien ændrer sig, når samfundet ændrer sig, når klimaet ændrer sig«, siger hun.

»Men det tjener os godt at holde fast i rødderne. Jeg så et lille bonmot i en brødkurv forleden: »Jeg ved ikke, hvor jeg skal hen. Men jeg ved, hvor jeg kommer fra«. Og det udtrykker egentlig meget godt, hvor vi står«